

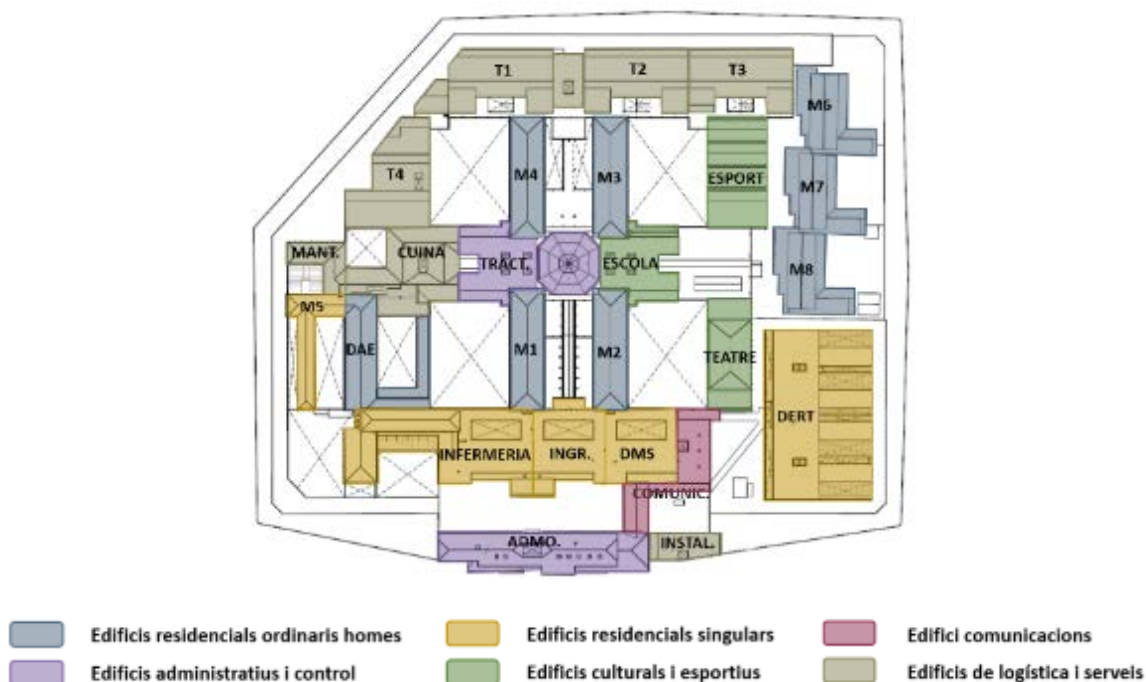

INFORME JUSTIFICATIU DE LA NECESSITAT DE LA DECLARACIÓ D'EMERGÈNCIA PER A LA SUBSTITUCIÓ D' AMPITS DE LES FINESTRES DEL CENTRE PENITENCIARI DE QUATRE CAMINS.

1. Antecedents

El Centre penitenciari de QUATRE CAMINS ocupa una superfície construïda de 71.933,97 m² a la localitat de La Roca del Vallès. Es tracta d'un equipament per a homes amb una capacitat de 1.193 places ordinàries. L'ocupació el 17/09/2025, data del fet causant del present informe, era de 1.237 persones internes en total repartides pels diferents mòduls residencials i unitats singulars.

El centre segueix un disseny de concepció modular, és a dir, distribuït en edificis amb usos diferenciats. Les edificacions, a l'interior del recinte, estan agrupades intercalant patis tancats o semitancats amb una alçada de planta baixa i tres plantes pis com a màxim, llevat de la torre central de vigilància. El recinte es troba delimitat per un perímetre conformat per diversos murs i tanques així com per vials perimetrals de seguretat i vigilància.

En aquest centre penitenciari els darrers anys s'han executat diverses actuacions per eliminar patologies relacionades amb l'entrada d'aigua detectades tals com:

JVX-14209.A	Substitució de les cobertes (Acta recepció 15/11/2023)	8.956.479,52 €
JVX-14208	Reparació i millora de la instal·lació de sanejament (Acta recepció 23/10/2024)	1.540.066,51 €
JU-2023-321 / JU-2024-208	Substitució de les canalitzacions d'aigua freda, calenta i calefacció dels mòduls residencials (Acta de recepció 9/7/2024)	3.487.550,61 €

Atès l'estat de certs elements estructurals amb motiu de la continua exposició a l'aigua, al 2020 es va encarregar un dictamen estructural i estudi de patologies (E2-JVX-20254) per conèixer l'abast de les patologies i mesures a prendre. Per a la correcta elaboració d'aquest dictamen al 2022 es va encarregar també un exhaustiu pla de cales (E1. JVX-22265) amb una estimació econòmica de 193.600 €.

El *dictamen estructural i estudi de patologies* encara es troba en redacció.

Ni durant l'extracció de mostres derivades del pla de cales, ni de les visites per a l'obtenció d'altres dades que han permès a l'equip redactor anar lliurant versions més o menys avançades del dictamen ha aparegut la més mínima referència a la patologia que es descriurà en aquest informe.

2. Fets

2.1. Incidents greus dins l'àmbit penitenciari (troballa d'elements punxants a diversos espais del centre el 11.09.2025 i el 12.09.2025)

El passat dijous 11/09/2025, es va trobar a terra, a l'espai d'entre cancells del Mòdul Residencial 4, una vareta d'acer corrugat sense esmolar d'uns 16 cm x 0,5 cm.

Vareta d'acer oxidada trobada al M.R. 4

El divendres 12/09/2025, en un escorcoll protocol·lari de cel·la al Mòdul Residencial 2 es va trobar un punxó casolà de 16cm x 0,5cm (esmolat i amb empunyadura) ubicat a la finestra de la cel·la i un objecte contundent metàl·lic de 17cm x 0,5cm dins d'una ronyonera, tots dos del mateix material que el trobat el dia anterior al MR 4.

Punxons metàl·lics trobats al M.R. 2

Arran de les troballes de les varetes d'acer a diferents mòduls del centre, s'inicia la recerca d'informació sobre la procedència d'aquestes i es descobreix que procedeixen del Mòdul Residencial 1. De la investigació es dedueix que les varetes amb les que s'han fabricats els *pinxos* s'han extret per part de les persones internes dels ampits de les finestres de les cel·les, aules i del menjador d'aquest mòdul.

La gravetat d'aquesta incidència és deguda a que aquests elements es poden emprar com armes per part dels interns en contra d'altres interns i/o dels professionals del centre.

Aquests fets es comuniquen verbalment a la Subdirecció general de Patrimoni, Obres i Serveis el dia 17/09/2025 i el dijous 18/09/2025 es rep un informe detallat en el qual es relata la cronologia i es documenta amb imatges emès pels responsables de la Unitat de Servei Interior (USI) del C.P. Quatre Camins.

El mateix dia 18/09/2025 es realitza una visita al centre per part dels tècnics de la Subdirecció general de Patrimoni, Obres i Serveis i amb l'acompanyament d'arquitectes externs i de responsables d'una empresa constructora per tal d'avaluar les patologies de primera mà, llur extensió i proposar solucions.

2.2. Descripció de la patologia causant del fet

L'objecte de l'actuació descrita se situa en un dels elements que conformen les obertures exteriors del centre. Aquestes obertures estan composades per diferents elements:

- Finestra d'acer
- Ampit de formigó prefabricat armat fixat amb ciment a la paret que li fa de base.*
- Reixa d'acer amb barres horitzontals fixada a mecànicament al brancal (d'origen).
- Reixa sobreposada per l'exterior fixada al brancal de la finestra (que no es troba a totes les finestres de les cel·les).
- Al Mòdul Especial (MR5) addicionalment disposa d'una reixa de relliga metàl·lica electrosoldada.

(*) L'element constructiu causant del risc és l'ampit de formigó armat, un element constructiu format per una peça col·locada horitzontalment a la part inferior del marc de la finestra que permet evacuar l'aigua de pluja o de condensació acumulada a les superfícies cap a l'exterior de la façana. Evita les humitats i el deteriorament del conjunt de la finestra i de la façana que la conté així com redueix el risc de degradació dels materials en contacte amb la finestra.

Ampits de les tipologies de finestres més habituals als mòduls residencials

Als ampits, en tractar-se d'un element de revestiment i protecció, no s'havia observat fins ara la descomposició interna que estava patint; atès que la seva funció sí que s'estava complint.

La patologia a la qual fa referència el present informe i causant del risc, provocada per alteracions químiques i físiques a l'interior de l'element, no presenta símptomes si no es tracta d'un element sotmès a càrregues. Fins el present no s'havien observat esquerdes, ni pèrdues de material, ni desprendiments, ni altres alteracions que fessin sospitar d'aquesta alteració interior als ampits pels treballadors del centre, ni per l'empresa de manteniment ni pel tècnic encarregat del dictamen estructural.

Aquests ampits prefabricats presenten patologies en el seu material de construcció (formigó armat): fissures, corrosió de les armadures i desprendiment de part del conglomerat. Aquestes lesions es produeixen en les zones més exposades als agents climàtics i a l'exposició continuada a l'aigua, com és la part més exterior dels ampits de les finestres de les cel·les (amb l'aigua de pluja, aigua procedent de l'estesa de roba mullada, ...).

Aquesta patologia del formigó el debilita i es produeixen trencaments i fissures que deixen passar l'aigua al seu interior. L'aigua oxida l'armadura d'acer interior, que s'expandeix i trenca des de dintre la peça prefabricada. Així, resulta fàcil trencar amb les mans aquestes peces de formigó i accedir a les armadures oxidades del seu interior per part dels interns.

Fissures al formigó prefabricat

Trencament del formigó prefabricat

Varetes oxidades exposades

Varetes oxidades extretes

Les causes dels incidents greus descrits tenen el seu origen en l'accés per part dels interns a l'armat metàl·lic dels ampits de formigó prefabricat que rematen les obertures de les finestres d'aquest centre penitenciari.

Mentre que l'aparença dels ampits és d'un material sòlid, la degradació interna no visible possibilita que amb únicament les pròpies mans existeixi la possibilitat de disgregar el formigó i poder arrencar les varetes d'acer que conté a l'interior. Els interns, que han descobert aquesta situació recentment, manipulen des de l'interior de l'edifici el goteró de l'ampit (que és la part de l'ampit que sobrevola per fora de la façana) i amb la mà trenquen fàcilment el formigó d'aquestes parts de la peça i n'extreuen les varetes metàl·liques oxidades senceres.

Aquesta patologia, latent en la pràctica totalitat dels ampits de formigó prefabricat del centre, s'ha manifestat per primera vegada en aquestes dates.

2.3. Risc greu de seguretat de l'incident

La presència d'aquests elements metàl·lics a l'abast de les persones internes suposa un risc greu elevat i imminent de seguretat tant pels professionals com pels altres interns.

Aquestes varetes es poden convertir en punxons que s'empren com a armes blanques per part dels interns. Addicionalment, pot suposar un greu i elevat risc regimental a tot el centre penitenciari.

Les conseqüències, doncs, d'aquest risc poden ser de danys personals i regimentals molt greus.

3. Proposta de solució

Actuacions prèvies

Des de la data del fet causant es revisen les diferents solucions constructives que permetin eliminar el risc permanentment. El risc imminent es resoltraient la part malmesa però per eliminar definitivament aquest risc i mantenir la façana degudament protegida cal substituir l'ampit.

S'opta per una solució consistent en la superposició d'un nou ampit metàl·lic i es descarta la substitució de la peça prefabricada de formigó per una de nova de les mateixes característiques per tres motius:

1. Dificultat d'extracció d'aquest tipus d'elements i, per tant, termini d'execució més llarg.
2. Durant l'execució caldria desocupar les cel·les.
3. La presència de reixes metàl·liques superposades en moltes de les obertures de l'edifici, situades molt a prop de la superfície de l'ampit (a menys de 4 cm), limita la maniobrabilitat i fa inviable la col·locació de noves peces de material petri superposades.

D'entre els diferents materials metàl·lics existents, s'opta per l'acer galvanitzat en fred atès que no requereix d'una capa de protecció de pintura i permet escurçar terminis d'execució sense perdre la seva protecció enfront la oxidació.

Des de la data del fet causant s'ha realitzat diverses visites amb empreses del sector de la serralleria per verificar el tipus de material idoni i, molt especialment, com resoldre les dificultats d'accés de la maquinària d'elevació als espais on s'ha d'intervenir, alguns d'ells ocupats per persones internes. Aquest tipus de maquinària reverteix una doble dificultat: el seu accés fins als espais on cal intervenir (mitjançant grues des del perímetre de seguretat) i el tamany que aquesta maquinària ha de tenir per tal de poder deixar aquests equips durant la nit en un espai segur per tal de garantir la seguretat penitenciària.

Després d'aquestes tasques de recerca inicials, el dia 26/09/2025 es porta a terme una mostra d'una peça metàl·lica que cobreixi l'ampit existent d'una finestra d'una cel·la. Es realitza el muntatge d'un ampit metàl·lic d'acer galvanitzat en fred a una finestra de la planta primera del MR 4 formada per una xapa d'acer galvanitzat de 3 mm que es talla in situ per ajustar les mides de la peça retallada a les mides del forat de la finestra.

S'encasten varetes d'acer que travessen l'ampit i s'ancoren a la base de paret i es solden a la xapa del nou ampit. Finalment s'incorporen dues peces que tancaran tota la superfície més propera a la finestra i es solda el nou ampit al marc metàl·lic de la finestra i es protegeix amb pintura de protecció de l'acer galvanitzat.

Per evitar la manipulació per part dels interns, es fixa el goteró de l'ampit als blocs de formigó amb varetes embegudes, es poleixen i es protegeixen també amb pintura de protecció de l'acer galvanitzat. Finalment, es col·loca el segellat de juntes de la peça amb les superfícies amb les que es connecta.

El dia 1/10/25, responsables del personal de vigilància del centre realitzen una valoració d'aquesta mostra per tal d'identificar-ne les vulnerabilitats i punts de debilitat i en sorgeixen diverses propostes per ajustar i millorar el comportament d'aquest ampit enfront d'un eventual intent de vandalització.

El dia 3/10/25 es realitza una nova mostra millorant els punts dèbils detectats i aquesta és validada pel centre i per les àrees funcionals de seguretat.

Solució tècnica proposada

Cal actuar de manera immediata i inajornable per eliminar el risc de seguretat de retirada de varetes metàl·liques a l'abast dels interns. Per fer-ho, implica dues actuacions que es realitzaran de manera seqüencial per cada finestra:

1. Repicar i retallar tots els goterons de les peces de formigó prefabricat que estan instal·lades actualment a les finestres dels mòduls residencials al Centre Penitenciari i que suposen un risc de manipulació per part dels interns. Repicat de la part volada de l'ampit que inclou el goteró de la peça fins deixar-ho enrassat amb la façana actual.
2. Instal·lació i muntatge de nou ampit d'acer galvanitzat amb el disseny i les dimensions correctes per tal de protegir les façanes de la presència de l'aigua.

Es proposa superposar una peça metàl·lica sobre l'actual ampit de formigó prefabricat que faci les funcions de protecció envers l'aigua de la façana dels edificis.

El nou ampit consisteix en una peça de xapa galvanitzada de 3 mm de gruix, tallada amb làser i plegada a taller i ajustada in situ a l'edifici. La nova peça segueix la forma de l'actual ampit.

La fixació es proposa realitzar-la amb una subjecció al suport actual de formigó amb silicona estructural i una fixació a l'estructura amb 6 varetes d'acer soldades a la xapa i també encastades a la paret i fixades amb ancoratges químics de resines d'injecció d'alt rendiment.

L'execució d'aquesta actuació implicarà la utilització de plataformes elevadores des del nivell dels patis que delimiten les façanes dels mòduls (patís de passeig i patís de ventilació). Aquestes plataformes accediran al centre mitjançant maquinària elevadora des del perímetre de seguretat i hauran de tenir les dimensions necessàries per tal de que, durant les nits, aquestes puguin quedar replegades i custodiades en espais segurs.

L'operativa per a la restitució dels ampits té dues implicacions més enllà de l'execució de l'obra que no s'inclouen a la valoració econòmica d'aquest informe justificatiu atès que el Departament disposa de mitjans ordinaris per la seva contractació:

1. Especialment en la intervenció en els patís de passeig de les persones internes, serà necessària la presència de personal de vigilància que garanteixi el manteniment de les condicions de seguretat durant l'execució. Les actuacions es realitzaran de manera simultània fins a un nombre màxim de 8 equips (4 a patís de passeig dels mòduls residencials i 4 als patís de ventilació). És de la màxima importància que, per tal de minimitzar el risc, es pugui actuar en el màxim nombre d'espais simultàniament i, per tant, escurçar el termini d'execució.

Així doncs, l'execució implicarà la presència del personal de vigilància per garantir la seguretat en els 8 equips com a màxim i totes les tasques que impliquen: acompanyament dels operaris, presència durant l'execució de les obres en zones ocupades per interns, recompte d'eines i revisió de material, custòdia de la maquinària d'elevació,... És a dir, cal tenir presents els eventuais reforços de personal que siguin necessaris per atendre aquestes tasques (2 persones de reforç en cadascun dels patís de passeig en els quals s'actui), és a dir, serà necessària la contractació de 8 persones de vigilància per garantir la seguretat durant l'execució de les obres.

2. Tal com s'està plantejant l'actuació, per tal de reduir terminis d'execució, es planteja la intervenció simultània en tants espais com el centre pugi admetre i, atès que les tasques a executar són treballs en alçada en un edifici en servei, i en compliment del Reial decret 1627/1997, que regula les disposicions mínimes de seguretat i salut en aquest sector, és preceptiva la designació d'un Coordinador de Seguretat i Salut en els obres de construcció.

4. Abast d'actuació

L'actuació d'emergència que es descriu en el present informe per tal d'eliminar el risc greu descrit se centrarà en les finestres a les quals tenen accés les persones internes i que presenten les patologies causants dels riscos per a les persones. És a dir, l'actuació es concentrarà fonamentalment en els mòduls residencials MR1, MR2, MR3, MR4, MR5, DAE, DMS i Ingressos. No s'actuarà en els següents mòduls:

- Infermeria: actualment resta tancada i no té ocupació per part de persones internes. En la seva futura rehabilitació ja planificada, s'haurà d'incloure aquesta reparació de patologia als seus ampits.
- MR 6, 7 i 8, MSOB i DERT: construccions més recents que no empen el mateix sistema constructiu que les originals i no presenten les patologies que es descriuran a continuació.

Així doncs, l'actuació se centrarà en els ampits de les diferents finestres de les 8 unitats residencials originals esmentades:

Edifici	Ús	Nombre d'ampits
MR 1	residencial ordinari	179
MR 2	residencial ordinari	179
MR 3	residencial ordinari	179
MR 4	residencial ordinari	179
MR 5	residencial ordinari	45
DAE	residencial singular	76
DMS	residencial singular	44
INGRESSOS	residencial singular	47
ALTRES	Espais fora de mòdul ocupats per interns amb aquesta patologia (escola, cuina, ...)	30
TOTAL		958

5. Termini d'execució

El termini d'execució previst del repicat i col·locació dels nous ampits és de **3 mesos**. Per fer-ho, es preveu l'actuació de **vuit equips simultanis** com a màxim.

6. Avaluació econòmica

L'avaluació econòmica de les actuacions que cal dur a terme de forma immediata per a la substitució dels ampits de formigó de les finestres dels mòduls residencials de forma segura al CP Quatre Camins és la que segueix, segons les mostres realitzades per la Subdirecció General de Patrimoni, Obres i Serveis.

Tipologia d'intervenció	Pressupost estimatiu			
	Amidament	Import	IVA 21%	Total
A. Actuacions proposades				689.822,89 €
Repicat del voladiu dels ampits d'obra existents, amb retirada de runa i mitjans auxiliars de de treballs en alçada.	958,00	148.465,31 €	31.177,72 €	179.643,03 €
Instal·lació i muntatge de nous ampits de xapa galvanitzada en fred de 3 mm de gruix, amb xapa plegada amb goteró i retorn a façana, encastat a obra mitjançant perns fixats amb tacs químics i soldats a la xapa, amb polit de les soldadures, amb segellat de juntes. Amb mitjans auxiliars de de treballs en alçada.	958,00	421.636,25 €	88.543,61 €	510.179,86 €
B. Honoraris i assistències				(*)
Honoraris de Coordinació de Seguretat i Salut de l'obra				3.412,20 €
C. Altres				23.044,17 €
Llicències urbanístiques	4% PEM	22.804,06 €		22.804,06 €
Taxes		240,11 €		240,11 €
D. Reforços personal vigilància				(*)
8 reforços vigilància durant 3 mesos				
TOTAL (IVA exclòs)		593.145,73 €	119.721,33 €	712.867,06 €

(*) L'import d'aquestes partides ja disposa de mecanismes ordinaris per poder-les contractar.

7. Proposta de tramitació

Per tot l'anterior i per fer front al risc de seguretat per a les persones internes i els professionals del Centre Penitenciari de Quatre Camins es donen les circumstàncies que justifiquen la declaració d'emergència per tal de contractar les obres per a la substitució dels ampits de formigó de les finestres dels mòduls residencials i eliminar el risc existent actualment.

Es redueixen els treballs necessaris per emergència al mínim indispensable descrit per assegurar que se soluciona la greu problemàtica actual i s'executarà per procediments ordinaris la substitució de la resta d'ampits del centre que presentin la mateixa patologia però que es trobin situats en zones fora de l'abast de les persones internes, que se substituiran amb l'eina de contractació pública idònia i en base a les previsions pressupostàries.

Vist i Plau

Coordinadora executiva del Pla d'Inversions
(Àmbit d'execució penal).

Subdirectora general de
Patrimoni, Obres i Serveis